

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

**СИЛАБУС
ОК 11. Педагогічна практика**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма Економіка

Спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(за спеціалізаціями)

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
економічної кібернетики
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва практики	Педагогічна практика
Викладач (-і)	Науковий керівник (керівник-методист)
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат практики	Змішаний
Обсяг практики	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація	
<p>Педагогічна практика в системі вищої освіти здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії (PhD) – це один із етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти до науково-педагогічної діяльності, який спрямований на формування професійно-педагогічних компетентностей щодо здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти.</p> <p>Аспіранти мають знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок навчально-методичної та наукової роботи кафедри, на якій проводиться практика; – програмно-методичне забезпечення навчальної дисципліни, з якої будуть проводитися заняття; – специфіку методики роботи викладачів; – психологічні, вікові та індивідуальні особливості студентів групи, де будуть проводитися навчальні заняття, стан їх успішності; – особливості організації та проведення науково-дослідної роботи студентів, інтереси й уподобання їх щодо виховної і позааудиторної роботи. <p>Аспіранти мають уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти; – застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії, враховуючи специфіку спеціальності і рівень освіти, стимулюючи здобувачів вищої освіти до активної роботи на заняттях; – застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно- комунікаційні та інтерактивні; – взяти участь в обговоренні заняття своїх колег, написати аналіз (рецензію) цього заняття; – розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається; – розробити розгорнутий план-конспект практичного (семінарського) або лабораторного заняття та лекції з навчальної дисципліни відповідно до робочої навчальної програми; – здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти; – правильно і ефективно провести заняття будь-якого виду з врахуванням особливостей аудиторії; – організовувати різні форми виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю. 	
3. Мета та завдання практики	
<p>Метою проходження педагогічної практики аспірантів є вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань необхідних для роботи у ЗВО, формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти (відповідної спеціальності), створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання та формування вмінь застосовувати отриманні знання та навички у навчально-виховному процесі під час виконання функції викладача.</p>	

Завданнями педагогічної практики аспірантів спрямовані на формування в аспірантів компетентностей, пов'язаних зі здійсненням навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи, зокрема:

- поглиблення і розширення теоретичних знань аспірантів із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- формування і розуміння теоретичних засад предметної галузі, отриманих під час навчання в аспірантурі;
- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у ЗВО;
- набуття досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять в Університеті, застосування сучасних технологій і методик навчання;
- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- формування умінь професійного педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності аспірантів;
- виховання досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача ЗВО, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі досвіду практики.

Додатковими завданнями педагогічної практики аспірантів є:

- отримання уявлень про діяльність випускової кафедри на посаді науково- педагогічного працівника у період проходження практики;
- впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес;
- формування умінь моніторингових досліджень у галузі освіти;
- розвиток умінь у галузі формальної, неформальної і дуальної освіти;
- стимулювання самовдосконалення майбутніх фахівців.

4. Програмні компетентності та результати практики

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Фахові компетентності:

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання:

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

5. Організація і зміст практики

Обсяг практики

Вид практики	Загальна кількість годин
Педагогічна практика	90 год.

Ознаки практики			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
IV	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)	Другий	нормативна
План проходження практики			
Вид роботи		год	
Підготовка до занять		12	
Методична робота		10	
Проведення консультацій		4	
Відвідування та аналіз занять		4	
Підготовка плану-конспекту лекційних та практичних занять		60	
Заг.:		90	
6. Система оцінювання практики			
Загальна система оцінювання практики	<p>Оцінювання результатів проходження педагогічної практики здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проведення навчальних занять (до 50 балів); – підготовка плану-конспекту лекційного заняття (до 15 балів); – підготовка плану-конспекту семінарського (практичного) заняття (до 15 балів); – підготовка рецензії відвіданого навчального заняття (до 10 балів); – захист звіту педагогічної практики (до 10 балів). <p>В підсумку оцінювання здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS за схемою: Відмінно – 90-100 балів (А – за шкалою ECTS); Добре – 70-89 балів (за шкалою ECTS: 80-89 – В; 70-79 – С); Задовільно – 50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E); Незадовільно – менше 50 балів (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F).</p> <p>Критерії оцінювання роботи аспірантів.</p> <p>I. Рівень науково-методичної підготовки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – рівень фахових знань і методики викладання фахових дисциплін; – знання теоретичних основ планування освітнього процесу, обліку та контролю знань та умінь студентів у ЗВО; – знання нормативно-правової та службової документації, уміння працювати з науковими першоджерелами для вирішення завдань практики; – обґрунтованість планування видів навчальних занять: усвідомлення освітніх цілей і завдань; доцільність змісту, форм і методів роботи зі студентами; творча інтерпретація інноваційних педагогічних технологій; – оформлення навчально-методичних розробок занять і виховних заходів відповідно до дидактичних вимог; – вміння цілеспрямовано спостерігати та аналізувати різні форми навчально-виховної роботи зі здобувачами вищої освіти; – ґрунтовність самоаналізу (власної педагогічної діяльності) та аналізу роботи колег та науково-педагогічних працівників факультету. 		

	<p>П. Рівень сформованості системи професійно-педагогічних умінь і якість викладацько-педагогічної діяльності аспіранта:</p> <ul style="list-style-type: none"> –відповідність лекційних, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять сучасним дидактичним вимогам до навчальних занять у ЗВО; –володіння методикою організації та проведення різних видів занять та діяльності зі студентами; –ефективність застосування та творча інтерпретація інноваційних педагогічних технологій; –якість підготовки, організації і проведення заходу профорієнтаційного спрямування.
Вимоги до документації практики	<p>Після закінчення педагогічної практики аспірант зобов'язаний подати на випускову кафедру факультету в паперовій та електронному вигляді наступну звітну документацію:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальний план проходження педагогічної практики (додаток 1); 2. Відгук-характеристика наукового керівника (керівника-методиста) (додаток 2); 3. Звіт про проходження педагогічної практики, що містить виклад проведеної під час педагогічної практики, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (позааудиторних, профорієнтаційних) заходів практиканта, перелік відвіданих занять, науково- педагогічної та організаційної роботи (додаток 3). <p>До звіту додаються: матеріали щодо виконання завдань педагогічної практики (розроблені плани-конспекти відкритих залікових занять) та інші підготовлені аспірантом дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), що ілюструють використання інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій під час проведення навчальних занять; аналіз одного з відвіданих занять викладачів випускової кафедри чи факультету, інших аспірантів, завідувача випускової кафедри або провідного вченого кафедри (лекції, практичного, семінарського, лабораторного заняття).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>До захисту педагогічної практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі виконали індивідуальний план педагогічної практики та подали на кафедру пакет звітної документації, передбачених програмою педагогічної практики.</p>
Підсумковий контроль	<p><i>Форма контролю: залік.</i></p> <p>Підсумковий контроль з педагогічної практики відбувається у формі диференційованого заліку.</p> <p>Захист педагогічної практики здійснюється на засіданні випускової кафедри. При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання з усіх видів робіт аспіранта, передбачених програмою педагогічної практики (навчальної, методичної, науково-методичної, організаційної роботи).</p>
7. Політика практики	
<p>Звітна документація педагогічної практики подається на затвердження науковому керівнику (керівнику-методисту) в строки згідно з затвердженим індивідуальним планом проходження педагогічної практики.</p> <p>Аспіранту, який не виконав індивідуальний план проходження педагогічної практики, отримав негативний відгук-характеристику наукового керівника або керівника-методиста, за яким закріплений аспірант, або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому</p>	

розпорядженням завідувача випускової кафедри.

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>).

Аспіранти проводять аудиторні заняття в очному або онлайн режимі (з використання платформ Zoom, Google Meet, ін.), якщо це передбачено розкладом проведення пар у відповідних академічних групах або за погодженням із науковим керівником (керівником-методистом) у випадку об'єктивних причин.

8. Рекомендована література

1. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy : Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. – Житомир : Вид-во ЖДУ, 2019. – 312 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/30018/1/МАКЕТ%202019%20виправлений_v02-перетворено.pdf

2. Задорожна-Княгницька Л. В., Нетреба М. М., Бодик О. П. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Одеса : КУПРИЄНКО СВ, 2022. 309 с. URL: https://repository.mu.edu.ua/jsui/bitstream/123456789/5321/1/Задорожна-Княгницька%20Л.%20В.%20С%20Нетреба%20М.%20М.%20С%20Бодик%20О.П.%20Педагогіка%20вищої%20школи_навч%20посіб_2022.pdf

3. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/30b50ee2-1f5c-48aa-8005-182d4d489f01/content>

4. Немченко С. Г., Голік О. Б., Лебідь О. В. Педагогіка вищої школи : підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с. URL: https://sad-institut.com.ua/files/asp_pedagogika_pidruchnik.pdf

5. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/dca98cbd-487b-43eb-86ef-d5c4634bf16c/content>

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. № 776.
4. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: Наказ МОН України від 06 листопада 2015 р. № 1151.
5. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.
6. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021) (Список 2).
7. Про затвердження Переліку спеціалізацій спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями): Наказ МОН України від 11 березня 2025 р. № 438.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ГРАФІК
проходження педагогічної практики

аспіранта _____

№ з/п	Вид Заняття	Назва дисципліни	Група	Дата проведення	Відмітка про виконання

Науковий керівник _____

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ЗВІТ

з педагогічної практики здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

(кафедра)

(спеціальність)

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Термін проходження педагогічної практики _____

Керівник педагогічної практики від кафедри _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Заліковий лист результатів педагогічної практики

аспіранта _____

кафедри _____

1. Навчальні заняття (50 балів)					
№ з/п	Вид Заняття	Назва дисципліни	Група/ дата	Оцінка (0-50)	Науковий керівник
Навчальні заняття (середнє значення)					

2. Інші види завдань (40 балів)					
№ з/п	Вид роботи	Назва дисципліни	Тема	Оцінка	Науковий керівник
1.	План-конспект лекційного Заняття			0-15	
2.	План-конспект семінарського (практичного) заняття			0-15	
3.	Рецензія відвіданого навчального заняття			0-10	
Інші види завдань (всього)					
3. Захист практики (10 балів)				0-10	

Оцінка _____

Дата _____

Завідувач кафедри _____

Зберігається на кафедрі

Звіт про проходження педагогічної практики аспіранта

(прізвище, ім'я та по батькові аспіранта)

С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)

(шифр та назва спеціальності)

Вид роботи (вказати назву курсу, який прочитав аспірант під керівництвом наукового керівника або викладача кафедри, вказати вид заняття (лекція, практична, семінар або лабораторна робота))	Кількість годин	Форма контролю	Рік навчання (семестр)	Оцінка за шкалою ЗВО (100 – бальною шкалою)
Педагогічна практика				
1.		індивідуальна перевірка	Другий рік (IV семестр)	
2.		індивідуальна перевірка	Другий рік (IV семестр)	
3.		індивідуальна перевірка	Другий рік (IV семестр)	
Сума годин за проходження практики	90 годин	залік		

Завідувач випускової кафедри _____

 Подається у відділ аспірантури і докторантури